

За останнє десятиліття відбулося стрімке поширення, розроблення та використання стандартів сталого розвитку на добровільних засадах для вирішення ключових проблем сталості в конкретних видах господарської діяльності та галузях народного господарства.

Формування концептуальної основи стандартизації обліку й звітності сталого розвитку, кінцевою метою якого є звітність, надасть можливість встановити основні концепції, принципи, визначення та цілі. Результатом процесу стандартизації обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств повинні стати фундаментальні методичні і методологічні принципи, які базуються на науковому обґрунтуванні, виробничій спрямованості та повній інформативності.

Список використаних інформаційних джерел

1. Романова Т.В. Стандартизація української продукції при виведенні на європейський ринок / Т.В. Романова, О.А. Волошина, О.О. Гавриленко // Глобальні та національні проблеми економіки : електронне наук. фах. вид. – 2015. – № 8. с. 603-608. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-8-2015>.

УДК 339.9:331.2

Спасенко Ю.О.

старший науковий співробітник

*Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Міністерства
соціальної політики України та Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

УПОВІЛЬНЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РІВЕНЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

На сьогоднішній день світова економіка характеризується тривалим періодом повільного економічного зростання. Після кризи 2008–2009 рр. 2016 рік відзначився найнижчим показником зростання обсягів світової економіки: 2,2% [1].

До основних причин рецесії аналітики відносять уповільнене зростання продуктивності праці, низький рівень глобальних інвестицій, скорочення зростання світової торгівлі, високі рівні заборгованості тощо. Низькі ціни на сировинні ресурси посилили дію цих чинників у країнах-експортерах сировинних товарів, а конфлікти та геополітична напруженість негативно впливають на економічні перспективи у багатьох регіонах світу. Показником економічної стабілізації є прогнозне значення зростання світового валового продукту: на 2017 р. – 2,7%, на 2018 р. – 2,9%, на 2020 р. – 3,5%. У країнах з

перехідною економікою економічне зростання у 2017 р. Очікувалось на рівні 1,4% після двох послідовних років падіння.

У більшості країн зростання продуктивності праці істотно уповільнилося. Інвестиції у нові засоби виробництва впливають на рівень інновацій, навички робочої сили та якість інфраструктури, що в свою чергу, призводить до технологічних змін та підвищення ефективності, які є основою зростання продуктивності праці у середньостроковій перспективі. При цьому інвестиції у наукові дослідження і розробки, освіту та інфраструктуру сприятимуть стійкому розвитку і досягненню прогресу у соціальній та екологічній сферах.

Згідно Цілей стійкого розвитку показник росту ВВП має сягати мінімум 7% на рік, однак у найменш розвинутих країнах він є істотно нижчим, але за прогнозами, повинен показати незначне зростання: з 4,5% у 2016 р. До 5,2% – у 2017 р. Та 5,5% – у 2018 р. Таке слабе зростання ВВП є критичним для державного фінансування охорони здоров'я, освіти та інших бюджетних галузей економіки.

Одним з чинників уповільнення темпів глобального економічного зростання є скорочення темпів росту світової торгівлі, який у 2016 р. Збільшився лише на 1,2%, що є третім найнижчим показником за останні 30 років.

Наслідком такого уповільнення є нерівність в оплаті праці, яка зросла по всьому світу. За даними МОП, у більшості країн заробітна плата росте незначними темпами вздовж усієї шкали її розподілу, а для 10% найбільш оплачуваних працівників її частка різко збільшується [2].

Так, у Європі 10% найбільш оплачуваних працівників отримують 25,5% загальної суми заробітної плати, що майже дорівнює сумі заробітної плати 50% найменш оплачуваних працівників (29,1%). У країнах, що розвиваються, частка заробітної плати 10% найбільш оплачуваних працівників є ще вищою: у Бразилії – 35%, Індії – 42,7%, ПАР – 49,2%.

У Європі 1% працівників з найвищим рівнем заробітної плати отримує близько 90 євро за годину, що у вісім разів більше, ніж у отримувачів медіанного рівня зарплати та у 22 рази більше середньої зарплати 10% найменш оплачуваних працівників.

Загалом, зростання заробітної плати в усьому світі уповільнилось з 2012 року, зменшившись з 2,5% до 1,7% у 2015 р. Якщо виключити Китай, де її зростання було найбільшим, то ріст глобальної заробітної плати знизився з 1,6% до 0,9%.

Середнє зростання реальної заробітної плати у 2015 р. Склало 1,7%, однак без урахування Китаю цей показник скоротиться до 0,7%. У багатьох країнах за середніми показниками приховується нерівномірний розподіл, за якого реальна заробітна плата більшості працівників підвищується вкрай незначно [3].

Починаючи з 1990-х років відставання росту реальної заробітної плати від росту продуктивності у багатьох розвинутих країнах і країнах з ринком, що

формується, призводить до зниження частки трудових доходів. Дослідження МОП виявили наявність взаємозв'язку між зниженням частки трудових доходів, зростанням нерівності доходів та зниженням темпів зростання.

У розвинутих країнах середній рівень реальної заробітної плати не змінився з 1980-х років, що викликає занепокоєння стосовно впливу автоматизації на кількість робочих місць як у сфері обслуговування, так і у виробничій сфері, а також протест проти подальшої глобалізації. Реальні процентні ставки по внесках у низці держав з розвинутою економікою традиційно є низькими і навіть від'ємними, у той час як сукупний обсяг заборгованості залишається високим [4].

Головна проблема світу – у розриві між багатими та бідними країнами. Потоків глобальної допомоги недостатньо для підтримки бідних країн, щоб задовольнити базові потреби усіх мешканців. Більший дохід може легко та позитивно вплинути на понад половину показників Індексу соціального розвитку, але цього недостатньо. Найскладніші завдання потребують інновацій та інших креативних інтервенцій, щоб зробити соціальний прогрес більш досяжним навіть у країнах з обмеженою ресурсною базою.

Під впливом світової глобалізації зростає розрив в оплаті праці працівників з кваліфікацією і без. У той час як зарплата у освічених працівників зростає, некваліфіковані кадри змушені задовольнятися дуже скромною оплатою, якщо для них взагалі залишиться робота. Породжуване цим процесом безробіття погано позначається на репутації світової глобалізації. Однак при іншому погляді вона виступає стимулом до розвитку, навчання та підвищення кваліфікації співробітників [5].

Інтеграція країн, що розвиваються, у глобальні виробничо-збутові ланцюжки розширює можливості оплачуваної праці та прискорює зсуви у структурі робочої сили, приміром, на користь жінок. Проте подібна інтеграція мало що говорить про якість праці і про те, чи розширюють працівники свій людський потенціал. Викликає занепокоєння ступінь захисту трудових прав і рівень можливостей для підвищення кваліфікації [6].

Довільний характер глобальних виробничо-збутових ланцюжків посилює незахищеність робочих місць і чинить усе більший тиск на уряди і субпідрядників з метою мінімізації витрат. Це, у свою чергу, тисне на оплату і умови праці, особливо – відносно низькокваліфікованого персоналу. Для країн, що розвиваються, існує ризик назавжди залишитися в сегменті низької доданої вартості глобального виробничо-збутового ланцюжка, що обмежує можливості для трудової діяльності, підвищення кваліфікації і освоєння технологій.

Порівняно з країнами світу економічна система в Україні є дуже нестабільною. Наявність таких вад економічних відносин як монополізація ринків, низька технологічність, низькі соціальні стандарти та поглиблення нерівномірності доходів тощо дозволяє констатувати системність кризи існуючої економічної моделі розвитку країни, яка потребує реструктуризації

національної економіки та переведення її на інвестиційно-інноваційний шлях розвитку, зокрема щодо реформування системи оплати праці.

Так, в Україні розпочалася реформа оплати праці, першими кроками якої стало збільшення мінімальної заробітної плати на 100% з 2017 р. Та запровадження заходів з дотримання інфляції на помірному рівні. Це призвело до різкого реального зростання заробітної плати на 20 відсотків у січні-травні 2017 року, проте підтримання таких темпів росту потребує здійснення подальших кроків у цьому напрямку.

Список використаних інформаційних джерел

1. Мировое экономическое положение и перспективы в 2017 году [Электронный ресурс]. – Организация Объединенных Наций Нью-Йорк, 2017. – Режим доступа : https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/2017wesp_es_ru.pdf.
2. Guy Ryder, Director-General, International Labour Organization (ILO). There's still time to make globalization work for all. Let's start by fixing wage inequality [Electronic resource]. – World Economic Forum. – Friday 20 January 2017. – Access mode : <https://www.weforum.org/agenda/2017/01/there-s-still-time-to-make-globalization-work-for-all-let-s-start-by-fixing-wage-inequality>.
3. Весеннее совещание Всемирного банка и МВФ „Слабые перспективы в области занятости определяют неясное будущее мировой экономики” [Электронный ресурс]. – Вашингтон, 21 Апрель 2017 г. – Режим доступа : – http://www.ilo.org/moscow/news/WCMS_551754/lang--ru/index.htm.
4. Процветающий бизнес – процветающий мир. Итоговый отчет [Электронный ресурс]. – Доклад комиссии по экономике и устойчивому развитию. – январь 2017. – Режим доступа: <http://report.businesscommission.org/uploads/Russian.pdf>.
5. Мировая глобализация [Электронный ресурс]. – 11.11.2016. – Режим доступа : <http://www.iccwbo.ru/blog/2016/mirovaya-globalizatsiya-i-vzaimodeystvie-sovremenn/>.
6. Резюме Доклад о человеческом развитии 2015. Труд во имя человеческого развития [Электронный ресурс]. – Режим доступа : – http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr15_standalone_overview_ru.pdf.